

Rapport:

Kommuner og regioners arbejde med klimamål og energieffektivisering

Rapport: **Kommuner og regioners arbejde med klimamål og energieffektivisering**
Dato: **04.02.2020**
Udarbejdet af: **Energibureauet**
Udarbejdet for: **Energistyrelsen**
Godkendt af: **Kasper Egeberg, keg@viegandmaagoe.dk**

Indhold

1	Indledning	3
2	Resume.....	4
3	Klimaforebyggelse i kommunerne.....	5
4	Fremme af energibesparelser hos borgere og SMV'er.....	15
5	Aktiviteter målrettet kommunens bygninger og personale	22
6	Kommunernes brug af energiforbrugsdata	23
7	Energistyring og energiledelse.....	25
8	ESCO	27
9	Regionerne	29
10	Bilag	32

1 Indledning

1.1 Baggrund

Denne rapport beskriver hovedresultaterne af en undersøgelse af kommuner og regioners arbejde med klimamål og energieffektiviseringer. Undersøgelsen er foretaget i november og december 2019.

1.2 Formål

Formålet med undersøgelsen er at hente viden og skabe overblik over kommuner og regioners arbejde med klimamål og energieffektiviseringer.

Resultaterne af undersøgelsen skal give input til Energistyrelsens arbejde med at understøtte kommuner og regioners arbejde med handling på klimaområdet og fremme af energibesparelser hos borgere og SMV'er.

1.3 Metode for undersøgelsen

Resultaterne i rapporten baserer sig på:

- spørgeskemaundersøgelse til alle kommuner om mål, strategier og aktiviteter til borgere og SMV'er (svar 53 %)
- spørgeskemaundersøgelse til alle kommuner om bygningsdrift, energidata, energistyring og ESCO (svar 76 %)
- grundig gennemgang af alle kommunernes hjemmesider med fokus på mål og klimastrategier (desk study)
- interview med de fem regioner om mål, strategier og energistyring mm.
- opfølgende telefonisk kontakt med ca. 10 kommuner.

52 kommuner har svaret på det udsendte spørgeskema vedrørende mål, strategier og aktiviteter til borgere og SMV'er, og 74 kommuner har svaret på spørgeskema vedrørende bygningsdrift, energidata, energistyring og ESCO. For de kommuner, som ikke har besvaret spørgeskemaerne, er der en vis usikkerhed omkring resultaterne, da det er usikkert, om de har opdateret deres hjemmeside med den seneste udvikling på området.

1.4 Indhold i rapporten og bilag

Denne rapport samler op på de væsentligste resultater og tendenser fra spørgeskemaundersøgelserne, interview og desk study af kommunale hjemmesider. Vi anbefaler også at læse de fire bilag til rapporten, hvor alle besvarelser og dataoverblik er beskrevet grundigt.

2 Resume

Undersøgelsen giver viden om klima- og energiarbejdet i kommuner og regioner inden for områderne:

- Mål for arbejdet med at reducere CO₂-udledningen (klimaforebyggelse)
- Energi- og klimastrategier
- Aktiviteter og indsatser, der skal fremme energibesparelser hos borgere og SMV'er
- Barrierer og udfordringer i forhold til at fremme energibesparelser hos borgere og SMV'er
- Brug af energidata til at planlægge og lede arbejdet med god energidrift og energieffektiviseringer i bygninger
- ESCO
- Ønsker til samarbejde med staten

Undersøgelsen er gennemført med input fra spørgeskemaundersøgelser hos kommunerne og en interviewundersøgelse hos regionerne. Denne viden har vi suppleret med en grundig gennemgang af kommunernes websites med fokus på, hvordan de beskriver mål og strategier for klima- og energiområdet.

I undersøgelsen har vi identificeret følgende tendenser:

1. 81 kommuner deltager i et eller flere af følgende klimanetværk: Borgmesterpagten, DK2020 og Klimakommune. Samarbejdet i og tilslutning til de forskellige klimanetværk virker til at have en god effekt i forhold til at få opstillet mål og udført konkrete initiativer.
2. 88 kommuner har CO₂-reduktionsmål for kommunens geografiske område eller for kommunen som virksomhed.
3. Mange klimastrategier er lavet omkring 2010 og fremstår dermed lidt gamle.
4. Det er meget vanskeligt at sammenligne kommunernes mål, da de benytter forskellige baselinår og opfyldelsesår.
5. Der er en meget uensartet proces i kommunerne for arbejdet med målsætninger og planer, og det virker, som om ambitionsniveauerne i kommunerne er meget forskellige.
6. Mål for energieffektivisering af kommunens bygninger bliver blandet sammen med generelle CO₂-reduktionsmål. Det kan gøre det vanskeligt at holde et skarpt fokus på energieffektiviseringerne i bygningsmassen.
7. Kommunerne har god erfaring med borgermøder, energitjek og energirådgivning til borgerne. De understreger dog, at der ofte er tale om meget lange processer, før borgerne handler.
8. Kommunerne har stort fokus på at opkvalificere driftsmedarbejderne og skabe større ejerskab til arbejdet med energidrift og energieffektiviseringer.
9. De fleste kommuner har et godt overblik over energiforbruget, og mange er ved at professionalisere arbejdet med energi hen imod en form for energiledelse.
10. Kommunerne er generelt negative over for ESCO, som de ikke ser som den bedste model til større energirenoveringsprojekter.

3 Klimaforebyggelse i kommunerne

Der er i dag ikke nogen lovkrav til kommunerne om at udarbejde strategier for klimaforebyggelse eller opstille reduktionsmål for CO₂-udledningen. Det varierer derfor mellem kommunerne, hvorvidt dette område er et fokusområde, samt hvordan de tilrettelægger dette arbejde i kommunen.

I det følgende beskriver vi kommunernes klimamålsætninger, og hvordan det udmøntes i klima- og energistrategier. Indledningsvist beskriver vi en række klimasamarbejder, som en stor del af kommunerne deltager i, og som er med til at sætte retning for kommunernes CO₂-reduktionsmål og klimaforebyggelsesstrategier.

I rapporten definerer vi klimaforebyggelse som arbejdet med at reducere CO₂-udledningen i kommunen eller regionen.

3.1 Klimasamarbejder

Der er en række forskellige klimasamarbejder, som kommunerne kan deltage i. Ved deltagelse i de forskellige klimasamarbejder forpligter kommunen sig til at fastsætte specifikke klimareduktionsmål samt at udarbejde handlingsplaner eller strategier for klimaforebyggelse. De tre klimasamarbejder, som flest kommuner deltager i, er Borgmesterpagten, DK2020 og Klimakommune.

Tabel 1 Beskrivelse af klimasamarbejder

Navn	Fokus	Beskrivelse af forpligtelse	Antal
Borgmesterpagten ¹	Geografisk område	Borgmesterpagten er en pagt mellem byer i hele verden under initiativet Covenant of Mayors. Ved at tilslutte sig pagten tilslutter kommunen sig klimaforpligtelser, der er knyttet op på rammerne for EU's klima- og energipolitik. Forpligtelse: <ul style="list-style-type: none"> • Tilsluttet ml. 2008 og 2015 = CO₂-reduktion på mindst 20 % i 2020 • Tilsluttet efter okt. 2015 = CO₂-reduktion på mindst 40 % i 2030 • Udarbejde handlingsplan for Bæredygtig Energi og Klima (HBEK) inden to år fra den kommunalpolitiske beslutning om at indgå i Borgmesterpagten. Planen skal indeholde et baseline CO₂-regnskab for at kunne måle modvirkende tiltag samt en klimarisiko- og sårbarhedsvurdering. 	40
DK2020 ²	Geografisk område	DK2020 er et projekt støttet af RealDania med mål om at bidrage til udviklingen af klimahandlingsplaner for kommunernes geografiske område. Kommunerne får hjælp og sparring med eksperter fra det internationale bynetværk C40 og den grønne tænketank CONCITO. Forpligtelse: <ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde klimaplan, for hvordan de kan opnå CO₂-neutralitet i 2050, inkl. ambitiøse CO₂-reduktionsdelmål for f.eks. 2030. 	20
Klimakommuner ³	Kommunen som virksomhed	En Klimakommune-aftale er en aftale mellem en kommune og Danmarks Naturfredningsforening. Forpligtelse: <ul style="list-style-type: none"> • Reducere CO₂-udledningen fra kommunen som virksomhed med minimum 2 % om året. 	70

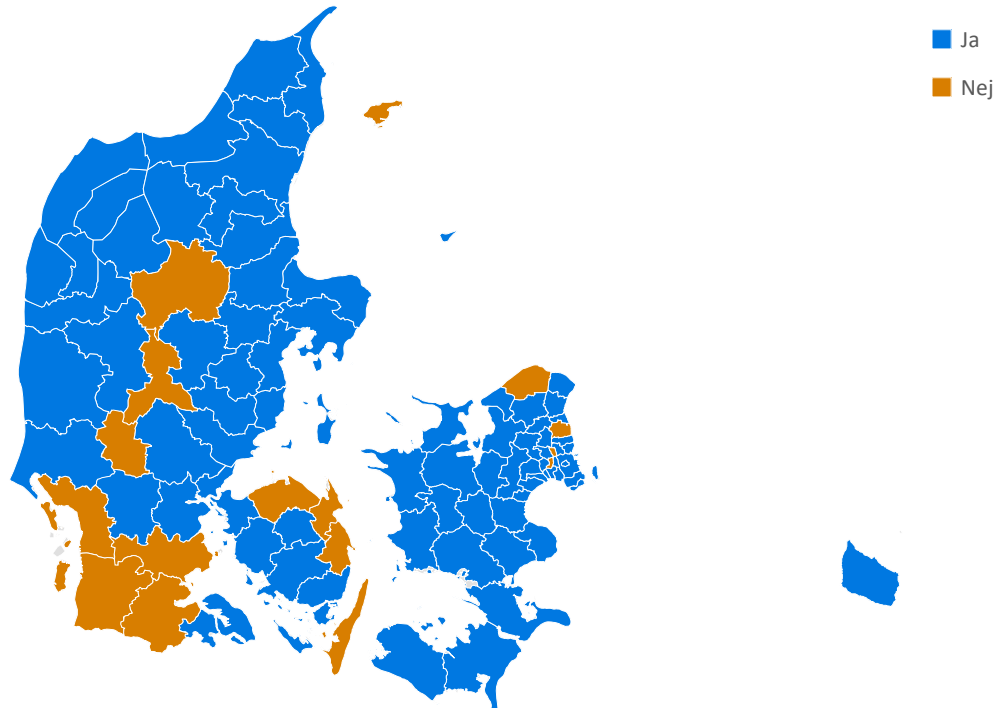
Borgmesterpagten og DK2020 vedrører kommunen som geografisk område, mens Klimakommune vedrører kommunen som virksomhed. Kommunen som geografisk område dækker over hele kommunen, det vil sige borgere, virksomheder og kommunens egen drift, mens kommunen som virksomhed kun vedrører kommunens egen drift, herunder bygninger, kørsel mm.

¹ <https://www.borgmesterpagten.eu/>

² <https://realdania.dk/projekter/dk2020>

³ <https://www.dn.dk/om-os/projekter-og-kampagner/klimakommuner/>

Figur 1 Overblik over kommuner, der er med i enten Borgmesterpagten, DK2020 eller Klimakommuner

Se i øvrigt bilag D for en præcis liste over, hvilke kommuner der er med i de forskellige netværk.

3.2 Mål for klimaforebyggelse

I studiet af kommunernes hjemmesider har vi undersøgt, hvilke målsætninger for klimaforebyggelse kommunerne har på kort og lang sigt for kommunen som geografisk område og for kommunen som virksomhed. Herudover er det undersøgt, hvordan de følger op på de fastsatte mål.

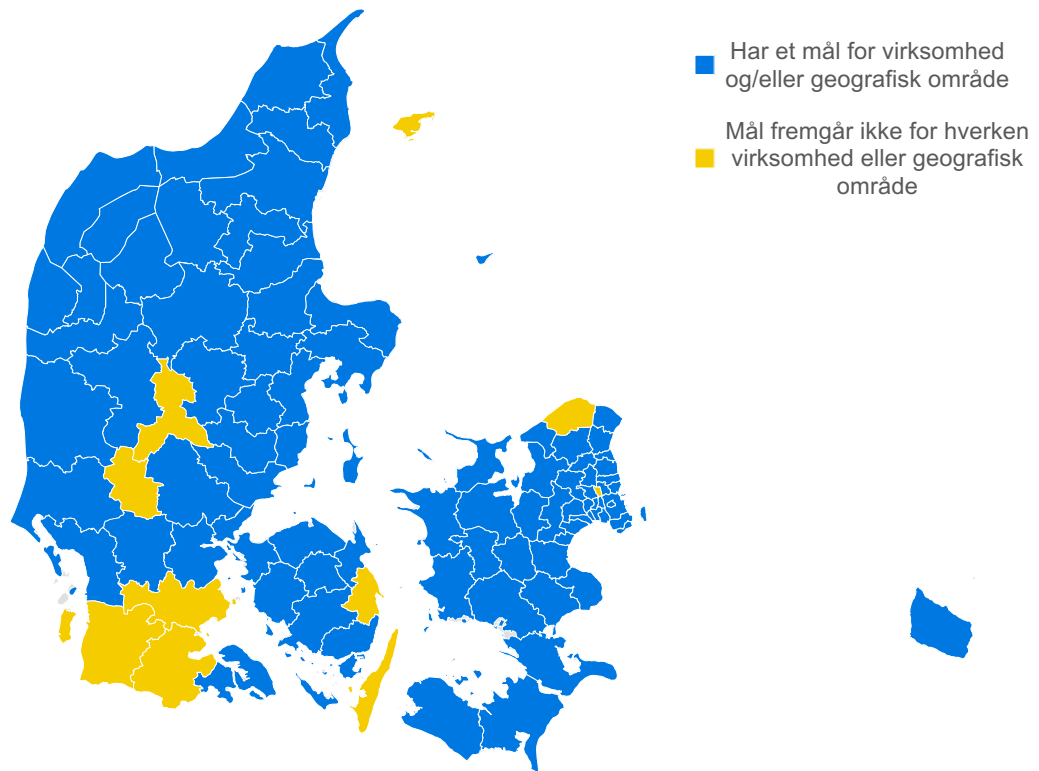
Målsætninger er anvendt som en bred betegnelse for varierende typer af mål:

- mål om CO₂-neutralitet
- mål om CO₂-reduktion
- fossilfrihed
- mål for hele kommunen eller mål for enkelte sektorer f.eks. el- og varmeforsyningen eller transportsektoren.

Det vil sige, at en kommune opgøres til at have et reduktionsmål, hvis det har været muligt at finde et af ovenstående mål på kommunens hjemmeside, eller hvis de har angivet, at de har et i deres besvarelse af spørgeskemaet.

Figur 2 viser et overblik over de kommuner, som har et CO₂-reduktionsmål for kommunens geografiske område og/eller for kommunen som virksomhed. Af figuren fremgår det, at der er 10 kommuner, hvor det ikke har været muligt at finde et CO₂-reduktionsmål for kommunens geografiske område eller for kommunens som virksomhed.

Figur 2 Kommuner, som enten har et CO₂-reduktionsmål for kommunens geografiske område eller for kommunen som virksomhed

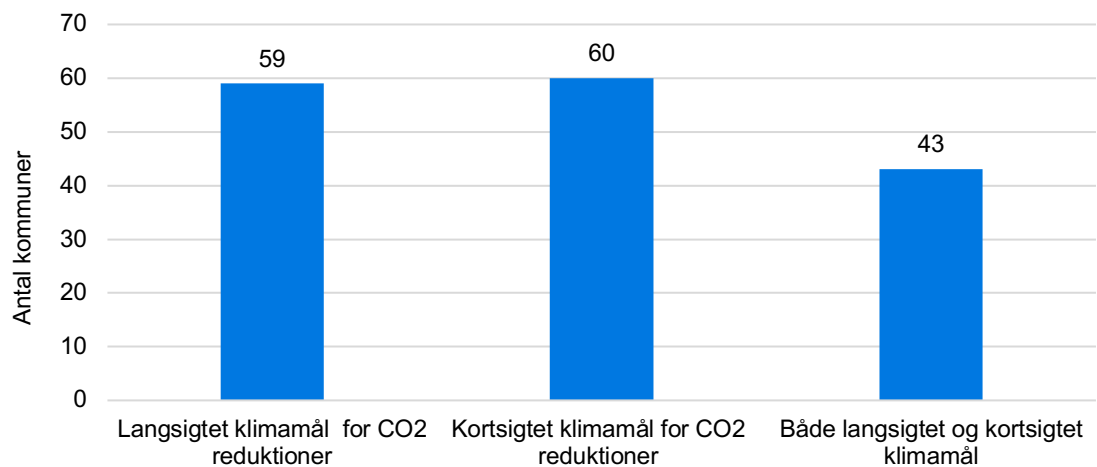

I det følgende er en uddybende beskrivelse af kommunernes mål for det geografiske område og for kommunen som virksomhed.

3.2.1 Kommunen som geografisk område

Figur 3 viser antallet af kommuner, som har et kortsigtet og langsigtet CO₂-reduktionsmål for kommunens geografiske område.

Figur 3 Kommunen som **geografisk** område – antal kommuner, som hhv. har et kortsigtet og langsigtet CO₂-reduktionsmål (n=98 kommuner)

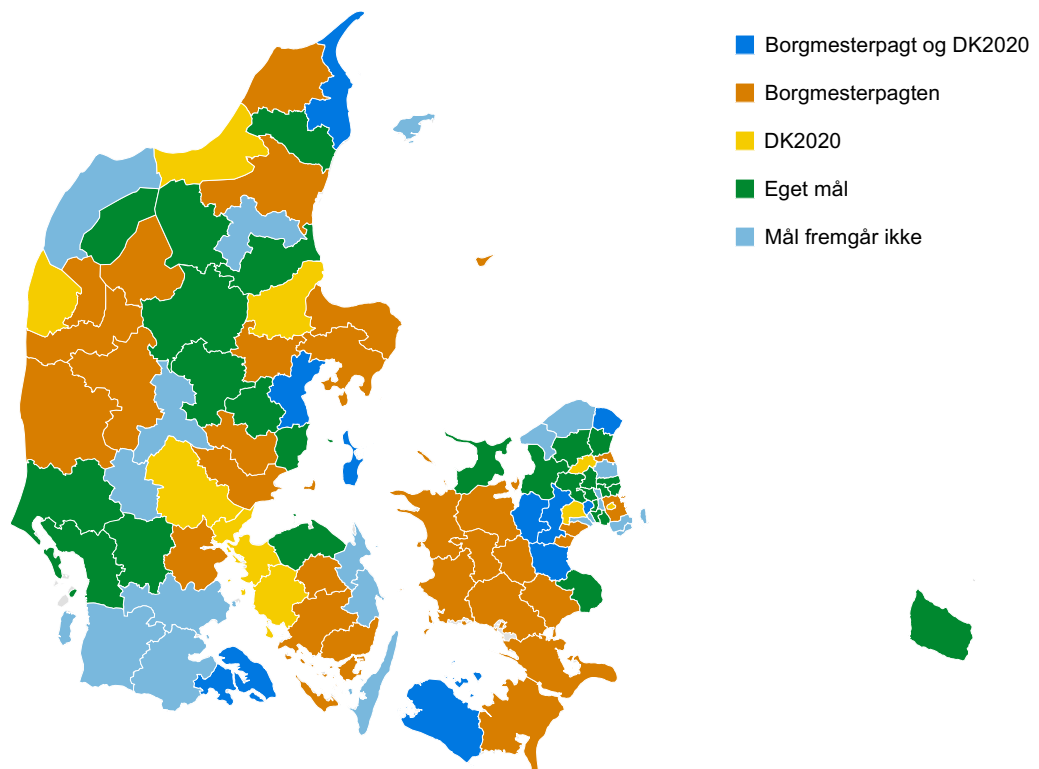
Af figuren fremgår det, at over halvdelen af kommunerne har et langsigtet og/eller et kortsigtet CO₂-reduktionsmål for kommunens geografiske område.

Tendenser for klimamål for kommunen som **geografisk område**:

- **Langsigtet mål**
De kommuner, som har et langsigtet mål, er primært formuleret som et CO₂-neutralitetsmål for hele kommunen eller for specifikke sektorer, f.eks. el- og varmforsyningen eller transportsektoren. Opfyldelsesår varierer betydeligt mellem kommunerne (mellem 2030 til 2050).
- **Kortsigtet mål**
De kortsigtede mål for kommunerne som geografisk område er primært CO₂-reduktionsmål for enten 2020 eller 2030.

Figur 4 og Tabel 2 viser en oversigt over, hvilke kommuner der har klimaforpligtelser for kommunen som geografisk område enten via Borgmesterpagten, DK2020 eller via egne mål. En kommune angives til at have egne mål, hvis de ikke indgår i et klimasamarbejde, men har opstillet CO₂-reduktionsmål i deres klimastrategier.

Figur 4 Oversigt over, hvilke kommuner som er med i både Borgmesterpagten og DK2020, kun i Borgmesterpagten, kun i DK2020, har egne CO₂-reduktionsmål eller ingen mål for kommunen som geografisk område (n= 98 kommuner)

Tabel 2 Antal kommuner, som er med i både Borgmesterpagten og DK2020, kun i Borgmesterpagten, kun i DK2020, har egne CO₂-reduktionsmål eller ingen mål for kommunen som geografisk område

Type af mål	Antal kommuner
Borgmesterpagten og DK2020	10
Kun Borgmesterpagten	30
Kun DK2020	10
Eget mål	28
Mål fremgår ikke	20
Total	98

Af tabellen fremgår det, at 50 af landets kommuner enten har tilsluttet sig Borgmesterpagten eller DK2020 projektet, mens 28 kommuner har opstillet egne CO₂-reduktionsmål for kommunen som geografisk område uden at være tilsluttet et klimaforpligtende samarbejde. Dermed er der 20 kommuner, som ikke har nogen CO₂-reduktionsmål på nuværende tidspunkt for kommunen som geografisk område. Kommentarer i spørgeskemaundersøgelserne indikerer dog, at nogle af disse kommuner er i proces med at udarbejde klimastrategier, som også vil indeholde reduktionsmål for CO₂-udledningen.

Det er vanskeligt at sammenligne målene, som kommunerne har fastsat for det geografiske område, da de varierer på en række parametre, herunder:

- Opfyldelsesår
- Baselineår for mål
- Om det er et samlet mål for hele det geografiske område, eller målet er delt på undersektorer
- Om de har et kortsigtet og/eller langsigtet mål

For de kortsigtede mål kan reduktionsmålene f.eks. se sådan ud:

- CO₂-reduktionsmål på 20 % i 2020 i forhold til 1990
- CO₂-reduktionsmål på 20 % i 2030 i forhold til 2010

Ligeledes for de langsigtede mål har en gruppe af kommuner et langsigtet mål om at være CO₂-neutrale inden 2050, mens en anden gruppe har sektorspecifikke mål om, at el- og varmforsyningen eller transportsektoren skal være CO₂-neutral, og en tredje gruppe har et mål om CO₂-reduktion enten for kommunen samlet eller for specifikke sektorer.

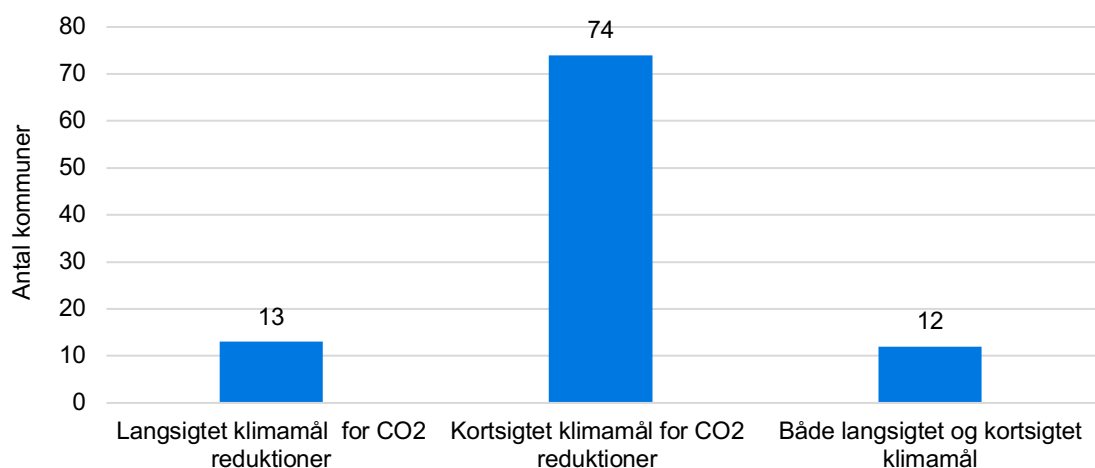
Generelt ser vi dog følgende tendens for alle kommunerne:

- De kortsigtede mål er fastsat som reduktionsmål for CO₂-udledningen inden 2020, 2025 eller 2030
- De langsigtede mål er fast som CO₂-neutralitetsmål for hele kommunen eller specifikke sektorer fra 2030 til 2050.

3.2.2 Kommunen som virksomhed

Figur 5 viser antallet af kommuner, som har et kortsigtet og langsigtet CO₂-reduktionsmål for kommunen som virksomhed.

Figur 5 Kommunen som **virksomhed** – antal kommuner, som hhv. har et kortsigtet og langsigtet CO₂-reduktionsmål (n=98 kommuner)

For kommunen som virksomhed er der 13 kommuner, der har et langsigtet CO₂-reduktionsmål, mens der er 74 kommuner som har et kortsigtet CO₂-reduktionsmål. Der er 12 kommuner, der både har et langsigtet og kortsigtet klimamål.

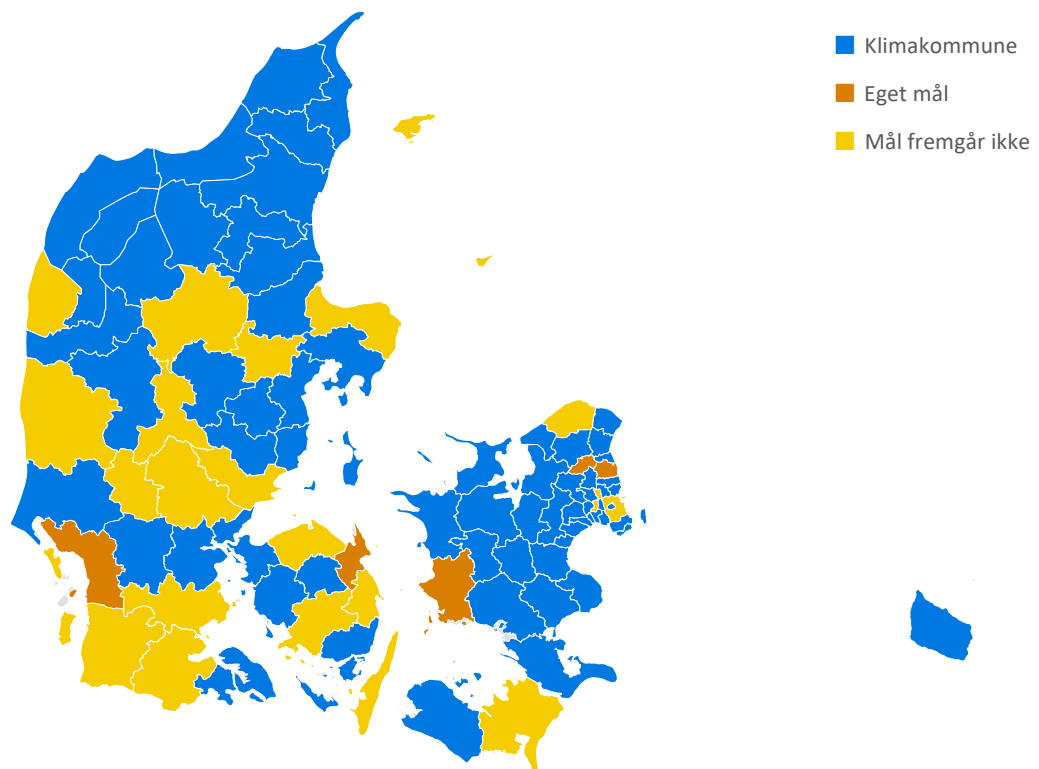
Bemærk, at værdierne i de tre søjler i Figur 5 **ikke** kan summeres til besvarelsesantallet n=98, da en kommune både kan have korte og/eller lange mål eller slet ikke have fastsat nogle klimamål.

Tendenser for klimamål for kommunen som **virksomhed**:

- **Langsigtet mål**
De langsigtede reduktionsmål for kommunen som virksomhed er enten formuleret som et CO₂-neutralitetsmål eller som et reduktionsmål i CO₂-udledningen.
- **Kortsigtet mål**
De kortsigtede mål for kommunen som virksomhed er for langt de fleste kommuner sammenfaldende med forpligtelserne i Klimakommune-aftalen om 2 % CO₂-reduktion per år over en år-række. De strækker sig typisk fra 2009/2010 til 2020/2025.

Figur 6 viser, hvilke kommuner der har klimaforpligtelser for kommunen som virksomhed enten via en klimakommuneaftale eller gennem egne fastsatte mål. 70 kommuner har indgået en klimakommuneaftale med Danmarks Naturfredningsforening om en CO₂-reduktion på minimum 2 % per år for kommunen som virksomhed. Forpligtelsen som klimakommune varierer dog mellem kommunerne. Nogle har således forpligtet sig frem til 2020, mens andre har forpligtet sig frem til 2025.

Figur 6 Oversigt over, hvilke kommuner som er klimakommune eller har egne CO₂-reduktionsmål eller ingen mål for kommunen som virksomhed (n= 98 kommuner)

Tabel 3 Kommuner, som er klimakommune eller har egne CO₂-reduktionsmål eller ingen mål for kommunen som virksomhed

Type af mål	Antal kommuner
Klimakommune	70
Eget mål	5
Mål fremgår ikke	23
Total	98

Der er 28 kommuner, som ikke har en klimakommuneaftale. Ud af dem har fem opstillet egne klimamål for kommunen som virksomhed, mens 23 kommuner ikke har nogen klimamål for kommunen som virksomhed.

Af de fem kommuner, som har opsat egne mål, har fire af dem et kortsigtet mål frem til 2020 og 2025, mens den sidste har en vision om at blive CO₂-neutral uden specificeret årstal.

3.2.3 Energieffektiviseringsmål for kommunens bygninger

I desk study og spørgeskemaundersøgelserne er det desuden undersøgt, om kommunerne har fastsat energieffektiviseringsmål for kommunens bygninger. I desk study blev der fundet, at 18 kommuner havde et sådant mål. I spørgeskemaundersøgelsen svarede 41 kommuner, at de har et mål, men flere kommuner henviser til deres årlige CO₂-reduktionsmål. Det er derfor usikkert, hvor mange kommuner der reelt har et energieffektiviseringsmål for kommunens bygninger.

Eksempler på mål i kommuner med energieffektiviseringsmål for kommunens bygninger:

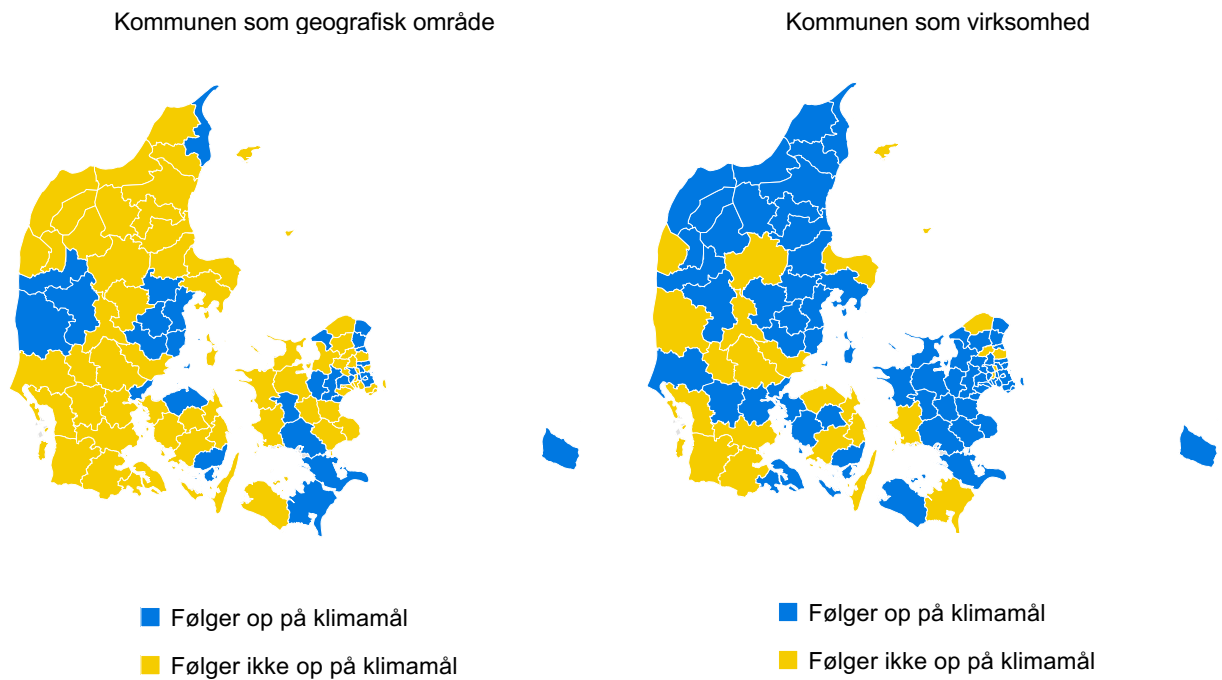
- 20 % fra 2010 – 2015 og 15 % fra 2016 – 2020
- 15 % fra 2017 - 2021
- Energiforbruget skal reduceres med 18 % (Deadline 2020, baseline år 2007)
- 40 % besparelser i 2015 i forhold til forbrug i 2010
- Andelen af lokal vedvarende energi skal udgøre 0,9 %
- Energiforbruget skal være reduceret med 20 % inden udgangen af 2020 (baseline er 2007)
- 35 % inden 2020 (ift. 2009)
- Alle bygninger skal mindst op på energimærke D (eller C).
- Årlig energibesparelse på 2 % i kommunale bygninger i gennemsnit over en 10-årig periode
- Ifølge Klimaplanen skal vi reducere energiforbruget med 20 % inden 2020 med start i 2008
- 15 % reduktion af såvel el- som varmforsyning i 2025 sammenlignet med 2015
- Kommunen reducerer sit elforbrug i kommunale bygninger med 10 % frem mod 2035
- El: 17 % mål i kWh/m² - konkret er målet for 2022: 24,1kWh/m²
- Varme: 10 % mål i kWh/m²

3.2.4 Opfølgning på reduktionsmål

Det er undersøgt, hvordan kommunerne følger op på deres klimamål for kommunen som virksomhed ved at undersøge, om kommunen har et grønt regnskab eller skriver i deres klimastrategi, at de vil følge op på målene.

Figur 7 viser, hvilke kommuner der følger op på deres klimamål for henholdsvis kommunen som geografisk område og for kommunen som virksomhed.

Figur 7 Overblik over kommuner, som følger op på deres klimamål for det geografiske område og for kommunen som virksomhed (n=98 kommuner)

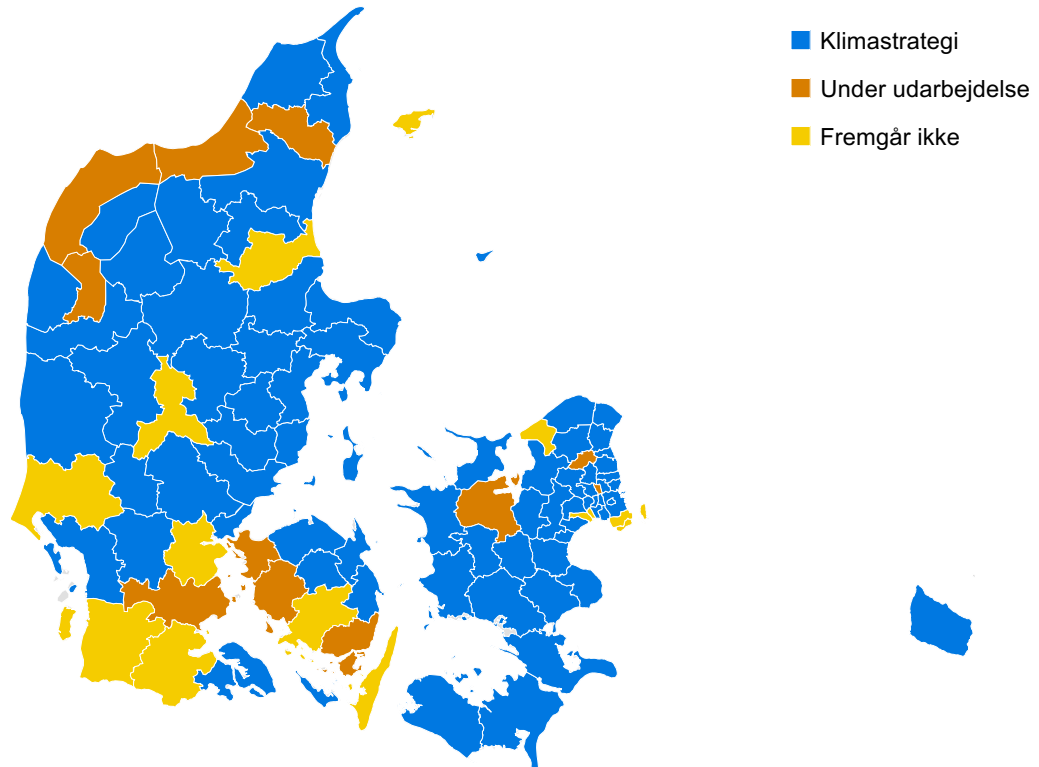
Af figuren fremgår det, at det er 32 kommuner, som følger op på klimamålene for det geografiske område, mens 72 kommuner følger op på klimamålene for kommunen som virksomhed. En af årsagerne, til at en stor del af kommunerne følger op på målene for kommunen som virksomhed, er, at de kommuner, som har indgået en klimakommuneaftale, forpligter sig til årligt at følge op på CO₂-reduktionsmålene for kommunen som virksomhed ved at udarbejde et grønt regnskab, der skal ligge på Danmarks Naturfredningsforenings hjemmeside. For de kommuner, som følger op på deres mål for det geografiske område, varierer det, hvor ofte der følges op. Nogle kommuner gør det årligt, mens andre gør det hver 3. eller 5. år.

3.3 Klima- og energistrategier

I gennemgangen af kommunernes hjemmesider samt i spørgeskemaundersøgelse er det undersøgt, om kommunerne udarbejder strategier/planer for deres arbejde med klimaforebyggelse, samt hvilken periode de dækker, og om de udarbejder handlingsplaner med en kortere tidshorisont end strategien/planen.

I det følgende er klimastrategi anvendt som en samlet betegnelse for klima- og energivisioner, politikker, strategier og planer. Det vil sige, at en kommune opgøres til at have en klima- eller energistrategi, hvis det har været muligt at finde en vision, politik, strategi eller plan for det geografiske område på kommunens hjemmeside, eller hvis de har angivet, at de har én i deres besvarelse af spørgeskemaet. Hvis kommunen kun har en klimastrategi for kommunen som virksomhed, fremgår de som ikke at have en strategi i figuren.

Figur 8 Oversigt over, om kommunerne har udarbejdet en klimaplan, har én under udarbejdelse, eller hvor der ikke fremgår én af deres hjemmeside og/eller i deres besvarelse af spørgeskema (n=98 kommuner)

Af Figur 8 fremgår det, at 84 af kommunerne enten allerede har en klima- og energistrategi eller er ved at udarbejde én. Det er således 14 kommuner, hvor der hverken fremgår en strategi/vision på deres hjemmeside eller af deres besvarelser til spørgeskemaet.

Der er en række punkter, som man skal være opmærksom på i forbindelse med opgørelsen i Figur 8 over klimastrategier:

- Der kan være kommuner, som reelt har en klimastrategi, men hvor den ikke fremgår af deres hjemmeside. Vi har forsøgt at imødekomme denne problemstilling ved at kontakte de kommuner, hvor det ikke har været muligt at finde en plan på deres hjemmeside, og hvor de ikke har besvaret spørgeskemaet, for at få bekræftet, at det er korrekt, at de ikke har en klimastrategi. Det er dog ikke alle kommunerne, som det er lykkedes at komme i kontakt med.
- For en række af kommunerne er den klimastrategi, som er fundet på deres hjemmeside, af ældre dato, f.eks. fra 2010. Det er derfor ikke sikkert, at denne strategi stadig er gældende.
- For de kommuner, der har udarbejdet strategier, spænder omfanget af strategierne bredt i ambitions- og detaljeringsniveau. Nogle kommuner udarbejder således detaljerede langsigtede strategier med tilhørende årlige handlingsplaner med forslag til konkrete tiltag, tidsplan og budget, mens andre kommuner har udarbejdet en overordnet vision, hvor områderne, som de vil fokusere på, er beskrevet overfladisk.
- Ligesom der er stor variation i detaljeringsgraden af strategierne, er der også betydelig variation i, hvor mange år klimastrategierne dækker. Strategierne dækker således fra 4 til 20 år. Flere kommuner har relativt kortsigtede strategier, der dækker en periode på 5-10 år, mens andre kommuner har strategier, der strækker sig over 15-20 år. Endelig er der også et par

kommuner, hvor det ikke er specificeret, hvor lang en periode strategien dækker.

- Det er meget forskelligt, hvordan kommunerne følger op på strategierne. Enkelte kommuner supplerer deres strategi med 1- til 2-årige handlingsplaner med konkrete initiativer på de prioriterede områder, mens andre kun har den overordnede strategi. Nogle kommuner skriver, at de vil udarbejde handlingsplaner, men det har ikke været muligt at finde dem på deres hjemmeside.
- Det varierer mellem kommunerne, hvilke områder de fokuserer på i strategierne, men hovedparten har fokus på energibesparelser generelt i kommunen samt i deres bygninger.

Nedenfor er et par eksempler på kommuner, som har en struktureret proces for udarbejdelse af klimaforbyggelsesstrategier:

- *Albertslund kommune:* Har en overordnet klimastrategi, som dækker 2017-2025. I tillæg til klimastrategien udarbejdes der treårige handleplaner med konkrete initiativer. Strategien indeholder mål for CO₂-udledningen og fokuserer på energiforsyning, genanvendelse, transport og kommunen som virksomhed (bygninger, transport, udebelysning, genanvendelse og indkøb).
- *Norddjurs kommune:* Kommunen har udarbejdet en energi- og klimapolitik, som indeholder de overordnede retningslinjer på området. Herudover bliver der årligt udarbejdet et handlingskatalog, som bliver politisk vedtaget. Endelig har man et idekatalog, som løbende opdateres med forslag til handlinger. Disse bliver dog kun gennemført, hvis de kommer med i det årlige handlingskatalog.
- *Ringkøbing-Skjern kommune:* Kommunen har en energipolitik, som revideres hver 4. år, og der udarbejdes 1,5-årige handlingsplaner for konkrete indsatser. Kommunen har desuden en særskilt hjemmeside for deres arbejde vedr. at blive fossilfri i 2040.

4 Fremme af energibesparelser hos borgere og SMV'er

Kommunerne arbejder i dag i forskellig grad med at fremme energibesparelser hos borgere og SMV'er. Med henblik på at få et overblik over de forskellige energispareaktiviteter og indsatser i kommunerne samt deres erfaringer med dem har vi i det udsendte spørgeskema til kommunerne stillet en række spørgsmål om dette. I det følgende afrapporteres resultaterne fra spørgeskemaet.

4.1 Aktiviteter til at fremme energibesparelser hos borgere

Mange kommuner har fokus på at fremme energibesparelser hos kommunens borgere og har igangsat aktiviteter med det formål. I spørgeskemaet er kommunerne derfor blevet bedt om at angive, hvilke aktiviteter de har gennemført eller sat i gang de seneste fire år for at fremme energibesparelser hos borgere. Kommunerne har kunnet angive, hvorvidt de har aktiviteter inden for ni overordnede områder:

- Adfærdsændrende kampagner
- Borger- eller informationsmøder med energioptimering som tema
- Tilskudspuljer, som borgerne kan søge til tiltag, der er med til at energioptimere deres bolig
- Øget kommunikation om energibesparende tiltag eller adfærd på kommunens hjemmeside
- Øget kommunikation om energibesparende tiltag eller adfærd på en ny selvstændig hjemmeside om energi
- Skriftlige materialer om energibesparelser, f.eks. foldere eller vejledninger
- Faciliteret, at borgerne kan få deres bolig energitjekket af en energivejleder
- Deltaget i kampagner eller indsatser, som andre aktører har sat i gang. Andre aktører kan f.eks. være en anden myndighed, et forsyningsselskab eller et netværk.
- Andre aktiviteter

Figur 9 viser, at den aktivitet, som flest kommuner har igangsat eller gennemført er borger- eller informationsmøder med energioptimering som tema. Herudover har halvdelen af kommunerne gennemført adfærdskampagner eller deltaget i kampagner, som andre aktører har sat i gang. Kommunerne er også blevet spurgt om, hvilke andre typer aktiviteter de laver. Her nævner de bl.a. følgende aktiviteter:

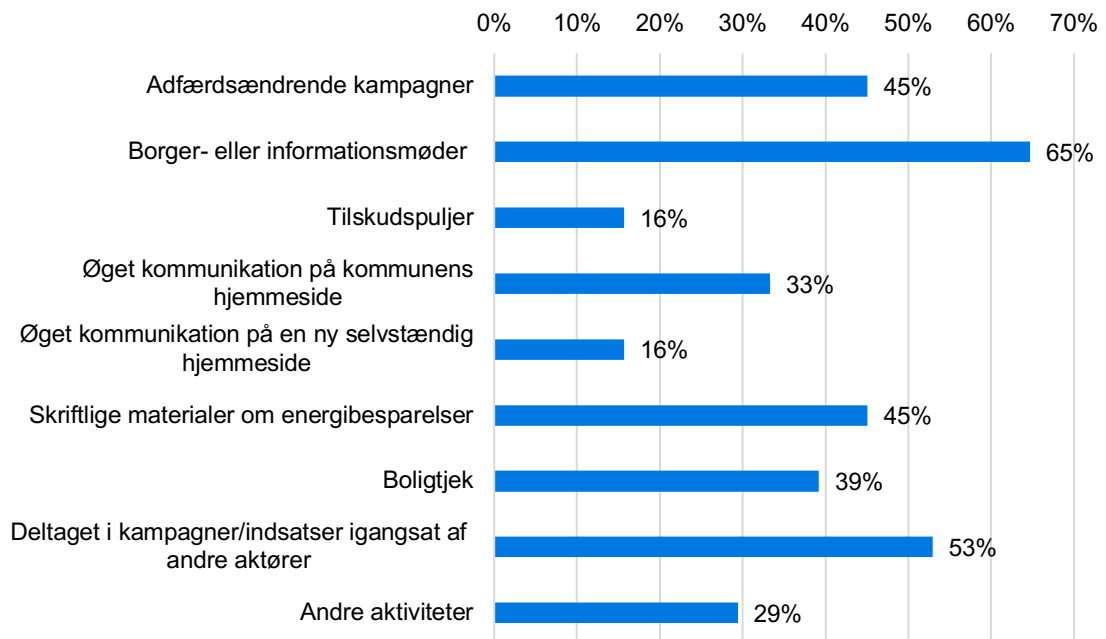
- Etableret og står for drift af et netværk for etageejendomme med fokus på energibesparelser
- Organiseret borgermøder om fælleskøb af varmepumper
- Afholdelse af årlig klimauge
- Udlån af elcykler

Det er imidlertid ikke alle kommuner, som har aktiviteter til at fremme energibesparelser. I spørgeskemaet er der 10 kommuner svarende til 20 % af kommunerne, som har besvaret spørgeskemaet, der ikke har angivet at de har energispareaktiviteter målrettet borgere.

Af de kommuner, som har angivet, hvilken aktivitet de har de bedste erfaringer med, er der fire kommuner som angiver borgermøder. Heraf nævner tre kommuner, at særligt borgermøder målrettet borgere med oliefyr har været vellykkede. Ligeledes nævner fire kommuner energitjek og energirådgivning som en aktivitet, de har gode erfaringer med. En kommune bemærker i den forbindelse følgende:

"Vedholdende gratis energirådgivning er en succes. Men man skal vide, at processen er lang. Man skal være der på det rette tidspunkt - ejerskifte, når ældre (55-60-årige) beslutter, at de ikke vil blive boende i deres bolig, etc. Ofte kommer borgere og virksomheder tilbage flere år efter, at de har modtaget deres rådgivning: Nu har vi gennemført det."

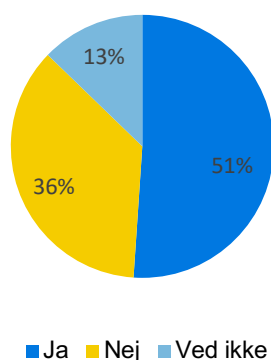
Figur 9 Aktiviteter eller indsatser målrettet borgere, som kommunerne har gennemført eller sat i gang inden for de seneste fire år - kommunerne har kunnet angive flere indsatser (n=51 kommuner)

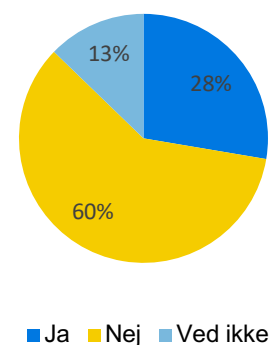
Kommunerne er desuden blevet spurgt om, hvordan de følger op på deres aktiviteter, herunder om de gennemfører evalueringer og/eller effektmålinger. Af Figur 10 fremgår det, at 51 % svarende til 24 kommuner, som har besvaret spørgeskemaet, har gennemført evalueringer, mens det kun er 28 % svarende til 13 kommuner, som har udført effektmålinger.

Figur 10 Venstre figur: Udfører kommunen evalueringer af de gennemførte energispareaktiviteter målrettet borgere? Højre figur: Udfører kommunerne effektvurderinger af de gennemførte energispareaktiviteter? (n= 47 kommuner)

Udfører kommunerne evalueringer af energispareaktiviteter

Udfører kommunerne effektvurderinger af energispareaktiviteter

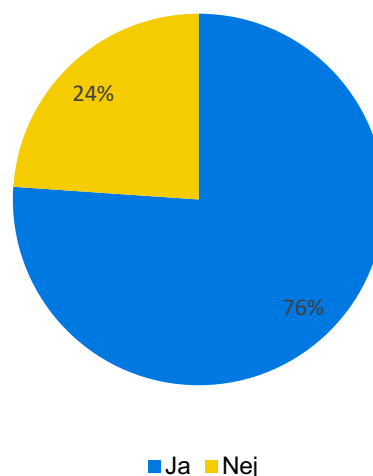
Nedenfor er oplistet udvalgte citater fra kommunernes spørgeskemabesvarelser vedrørende deres erfaringer fra gennemførelse af energispareaktiviteter og indsatser målrettet borgere:

- *Der er større chance for reel implementering, jo mere konkrete værktøjer borgeren får. Generel viden rykker ikke nok. Der skal følges op, og borgere skal have individuel vejledning hele vejen gennem en proces.*

- Erfaringen viser, at når vi laver kampagner og informationsmøder til borgerne, skal der helst være noget nyt at komme med. Det kan være en ny ordning, ny teknologi, eller en ny kampagne. Det er altid godt, når noget har nyhedens interesse.
- Det er svært at få dem til at gennemføre tiltag uden tilskud.
- Det skal være langvarige og vedvarende indsatser.
- Kommunikation 1-1 har bedst resultat. I stedet for store borgermøder på rådhuset, så bliver dialogen mere konkret lokalt, hvor den enkelte borger har mulighed for specifik rådgivning.
- Det skal være målrettet specifikke behov. F.eks. borgere med et oliefyr. Det skal være nemt og let forståeligt. Relativt få kan motiveres til konkrete handlinger kun pga. klimaet - der skal gerne være andre positive effekter også (økonomi, komfort, sociale forhold mm.).
- Det, der efterspørges, er den økonomiske gevinst og en nem proces for implementering af energibesparelser.
- I forhold til energitjek i boliger leder vi stadig efter en god metode til at nå folk, og til at nå dem, netop når de er motiverede for energitjek.

Selvom kommunerne har en række gode erfaringer fra indsatser for at fremme energibesparelser, angiver 76 % svarende til 35 kommuner, at de oplever barrierer med hensyn til at fremme energieffektiviseringer og klimaindsatser hos borgere, jf. Figur 11.

Figur 11 Andel af kommuner, som oplever barrierer med hensyn til at fremme energieffektiviseringer og klimaindsatser hos borgere (n=46 kommuner)

Barriererne, som kommunerne oplever, falder generelt i tre kategorier:

- Økonomisk barriere hos borgerne
- Manglende interesse for energibesparelser hos borgerne
- Manglende ressourcer hos kommunerne til at løfte opgaven

Kommunerne har afslutningsvist i spørgeskemaet kunnet angive, hvad staten kan gøre for at imødekomme barriererne. Overordnet kan kommentarerne kategoriseres i fire overordnede kategorier:

- Tilskudsordninger/puljer målrettet energieffektivisering
- Bedre finansieringsmuligheder for energieffektiviseringer
- Afgiftsændringer, der fremmer energibesparelser
- Nationale kampagner for adfærdsændringer og energibesparelser

Nedenfor er et par udvalgte citater fra kommunerne vedrørende, hvad staten kan gøre for at imødekomme barriererne med hensyn til at fremme energibesparelser hos borgere:

- *Staten kan oprette puljer målrettet energieffektivisering, som indeholder mulighed for at bruge midler på energirådgivere (energitjek) og håndværkere. Kommunerne skal tænkes ind som formidler og skal kunne bruge det som lokale indsatser. Reducere kravene til, at borgeren skal dokumentere. Ansøgninger og omfattende dokumentation fra borgere er en barriere for borgere.*
- *Staten kan lave en målsætning og sætte en ramme for kommuner og borgere med tydelige krav om målopfyldelse. Samt lave en økonomisk tilskudsordning, som hjælper dem, som ikke har råd til at omstille deres varmeforsyning eller energirenovere deres ejendom. Staten skal sætte gang i en omfattende adfærdskampagne, for det er ikke nok at energiforbedre, der skal mere til.*
- *Staten skal koble drivhusgasudledninger direkte til skatter og afgifter, staten skal revidere lovgivningen for at gøre det nemmere for borgerne, staten skal hjælpe med autoritative data og scenarier, staten skal lave rejsehold for at optimere kommunernes samarbejde.*

4.2 Aktiviteter til at fremme energibesparelser hos SMV'er

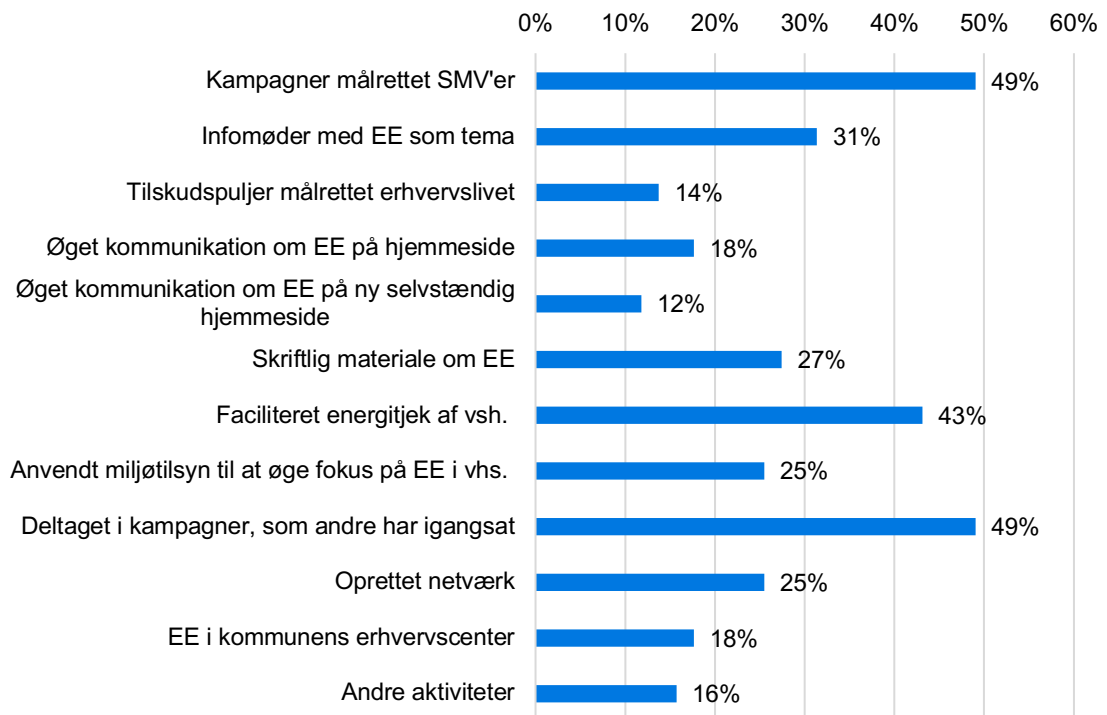
Tilsvarende aktiviteter målrettet borgere har mange kommuner fokus på at fremme energibesparelser hos kommunens SMV'er og har igangsat en række indsatser/aktiviteter. I det følgende beskrives kommunernes indsatser rettet mod SMV'er, samt deres erfaringer med disse.

I det fremsendte spørgeskema til kommunerne har de kunnet angive, om de har aktiviteter inden for 12 overordnede områder. Af Figur 12 fremgår det, at 32 kommuner har gennemført og/eller deltaget i kampagner målrettet SMV'er. Herudover har 43 % svarende til 22 kommuner faciliteret energitjek hos virksomheder. Herudover har 16 % svarende til otte kommuner angivet, at de har andre aktiviteter end inden for de overordnede kategorier. Her nævner kommunerne bl.a. følgende aktiviteter:

- Projekt med virksomheder om cirkulær økonomi
- Miljøledelsessystem kaldet Grønt Miljø Certifikat (GMC) til virksomheder i kommunen, som gør en ekstra indsats blandt andet inden for energieffektiviseringer.

Af besvarelserne fremgår det desuden, at 12 kommunerne, svarende til 25 % af kommunerne som har besvaret spørgeskemaet, ikke har igangsat nogen aktiviteter målrettet SMV'er.

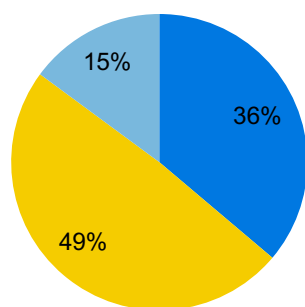
Figur 12 Aktiviteter eller indsatser målrettet SMV'er, som kommunerne har gennemført eller sat i gang inden for de seneste fire år - kommunerne har kunnet angive flere indsatser (n=51 kommuner)

Kommunerne er desuden blevet spurgt om, hvordan de følger op på deres aktiviteter, herunder om de gennemfører evalueringer og/eller effektmålinger. Af Figur 13 fremgår det, at 36 % svarende til 17 kommuner gennemfører evalueringer, og 17 % svarende til 8 kommuner gennemfører effektmålinger for indsatser rettet mod SMV'er.

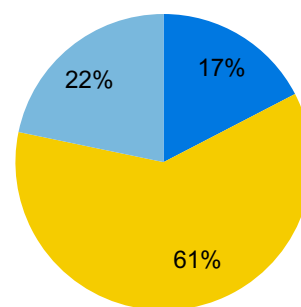
Figur 13 Udfører kommunen evalueringer og/eller effektmålinger af de gennemførte energispareaktiviteter målrettet SMV'er (n=47 kommuner og 46 kommuner)

Udfører kommunen evalueringer af energispareaktiviteter

■ Ja ■ Nej ■ ved ikke

Udfører kommunen effektvurderinger af energispareaktiviteter

■ Ja ■ Nej ■ Ved ikke

Nedenfor fremgår udvalgte citater fra kommunernes spørgeskemabesvarelser vedrørende deres erfaringer fra gennemførelse af energispareaktiviteter og indsatser målrettet SMV'er.

- *Det fungerer godt at være en del af et større projekt som fx Styr Energien og Bæredygtig Bundlinje 1.0 og 2.0 via medlemsnetværket Gate21. Der er flere penge, når man går sammen kommune, region og virksomheder og dermed større volumen på det samlede projekt.
<https://www.gate21.dk/baeredygtig-bundlinje-2/>*
- *Mange af dem bor til leje, så incitamentet til at gøre noget ved selve ejendommen er der naturligvis ikke. De vil gerne ændre belysningen og andre mindre tiltag.*
- *Det at få virksomhederne til at igangsætte handlinger tager tid og kræver opfølgning, da det ikke er SMV'ernes hovedfokus i den daglige drift. Men vi kan via besøg hjælpe dem med at blive mere bevidste om muligheder og potentialer. Vi har over tid f.eks. set, at virksomhederne skifter til LED.*
- *Over for butikker skal det være "spark døren ind"-aktiviteter. Det hjælper ikke, hvis der først skal aftales møde. Over for større virksomheder, skal det tales ind i deres igangværende initiativer.*
- *Det har været meget svært at få SMV'erne med i et pilotprojekt, vi igangsatte, hvor de fik tilbudt et gratis energitjek. Og kun de færreste af de virksomheder, der gennemførte energitjekket, iværksatte efterfølgende energibesparende tiltag.*
- *Erhverv har fokus på deres hovedforretning. Energibesparelse har lav fokus.*
- *Målrettet rådgivning er effektivt. Der er stor uvidenhed om energiforbrug og besparelspotentialer i erhverv. Alt, hvad der tager mere end tre år (forrentning på 33 %): Glem det... :)*
- *Erhvervslivet er i mange sammenhænge lydhør og interesseret og sætter pris på kommunens med- og indspil.*

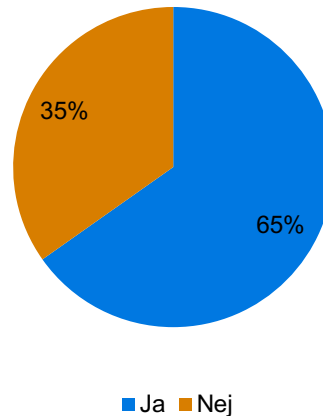
Kommunerne er desuden blevet spurgt, om de oplever barrierer med hensyn til at fremme energieffektiviseringer hos SMV'er, og her angiver 65 % svarende til 30 kommuner ja. De barrierer, som kommunerne nævner, kan generelt kategoriseres i tre kategorier:

- Manglende ressourcer til dette arbejde i SMV'er
- Ikke prioriteret opgave i SMV'er
- SMV'er kræver meget korte tilbagebetalingstider

Kommunerne skriver bl.a.:

- *Det er korte tilbagebetalingshorisonter, erhvervslivet arbejder med, og alt, der ikke kan tilbagebetales i løbet af 2 - 4 år, er ikke rentabelt.*
- *Balance mellem ressourceforbrug til udvikling og produktion på den ene side, og ressourceforbrug til bæredygtighed og klimavenlige løsninger.*
- *Der er mange SMV'er, der ikke har ressourcerne og den fornødne viden til at udføre grønne tiltag. De virksomheder, der har viden og ressourcer, kan støde ind i lovgivningsmæssige udfordringer såsom afgifter på overskudsvarme.*

Figur 14 Andel af kommuner, som oplever barrierer med hensyn til at fremme energieffektiviseringer og klimaindsatser hos SMV'er (n=46 kommuner)

Ligesom ved barriererne for borgerne er de initiativer, som staten kunne gøre for at imødekomme barriererne ifølge kommunerne at oprette tilskudsordninger og afgiftsændringer. Men herudover nævner de også lovpligtige krav til virksomhederne, såsom at indføre krav om udarbejdelse grønne regnskaber.

Nedenfor er et par udvalgte citater fra kommunerne vedrørende, hvad staten kan gøre for at imødekomme barriererne med hensyn til at fremme energibesparelser hos SMV'er:

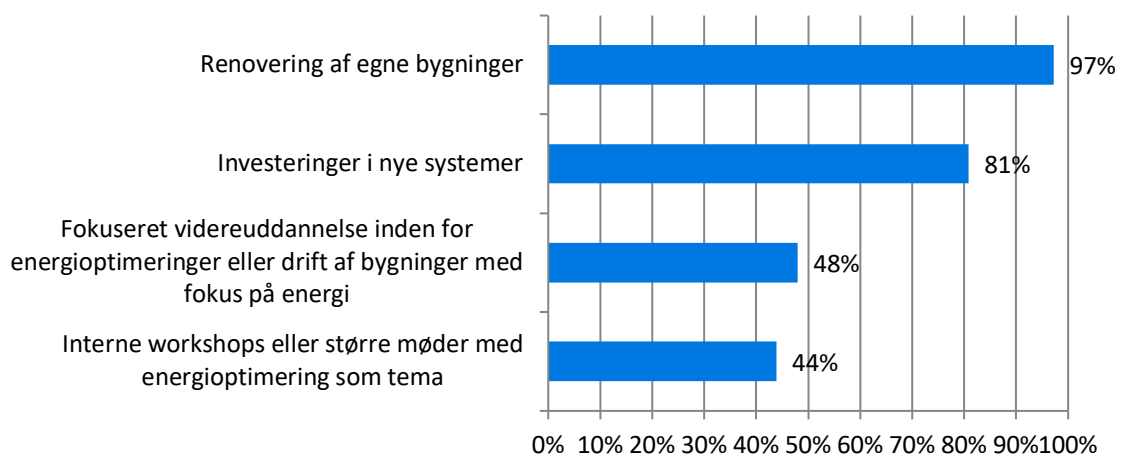
- *Brug skatter og afgifter til at mindske energiforbruget - og gør investeringer i energioptimering af virksomheder mere fordelagtige. Der mangler strategi, som peger på, hvad der er optimalt på den lange bane at investere i - eks. solceller på taget. En ordning må ikke ændres, når der er gået x-antal år.*
- *Fastlægge obligatorisk grønt regnskab / afrapportering (det vil gøre, at virksomheder en gang årligt forholder sig til emnet).*
- *Der skal afsættes økonomi, hvis kommunerne skal øge indsatsen for at fremme energibesparelser for borgere og erhverv.*
- *Sikre tilskudsmuligheder. Sikre, at banker tilbyder billige lån. Pålægge elforsyningselskaber, at elforbruget spredes mere over døgnet og lægges, når der er mest VE. Eks. ved at tilbyde billig strøm, når det blæser/dyr strøm når der er meget lidt VE. Pålægge fjernvarmeselskaber at udvide/konvertere, når det er positivt samfundsøkonomisk. Det skal ikke være frivilligt, om de vil udvide i de situationer. Sikre en plan for udfasning af naturgas. Sikre, at naturgas ikke favoriseres i samfundsøkonomiske og selskabsøkonomiske beregninger. Ændre afgiftssystemet, så overskudsvarme kan anvendes.*

5 Aktiviteter målrettet kommunens bygninger og personale

Kommunerne har i spørgeskemaet svaret på, hvilke aktiviteter og indsatser målrettet kommunens egne bygninger og personale, de har sat i gang inden for de seneste fire år.

Som det ses i Figur 15 svarer 97 % af kommunerne (71 kommuner i besvarelserne), at de har været i gang med renoveringsprojekter inden for de seneste fire år. 81 % (59 kommuner i besvarelserne) har etableret nye systemer inden for de seneste fire år. Nye systemer er bl.a. systemer til overvågning af energiforbruget.

Figur 15 Hvilke af følgende aktiviteter eller indsatser målrettet kommunens egne bygninger, har I gennemført eller sat i gang inden for de seneste fire år? (n=73 / mulighed for flere svar)

48 % af besvarelserne svarende til 35 kommuner angiver, at kommunen er i gang med at videreudanne medarbejderne inden for drift og optimering af bygninger med fokus på energi. En lang række kommentarer til spørgsmålene bekræfter, at kommunerne laver indsatser, der har til formål at øge kompetenceniveauet og ejerskabet blandt drift- og servicepersonalet i kommunerne.

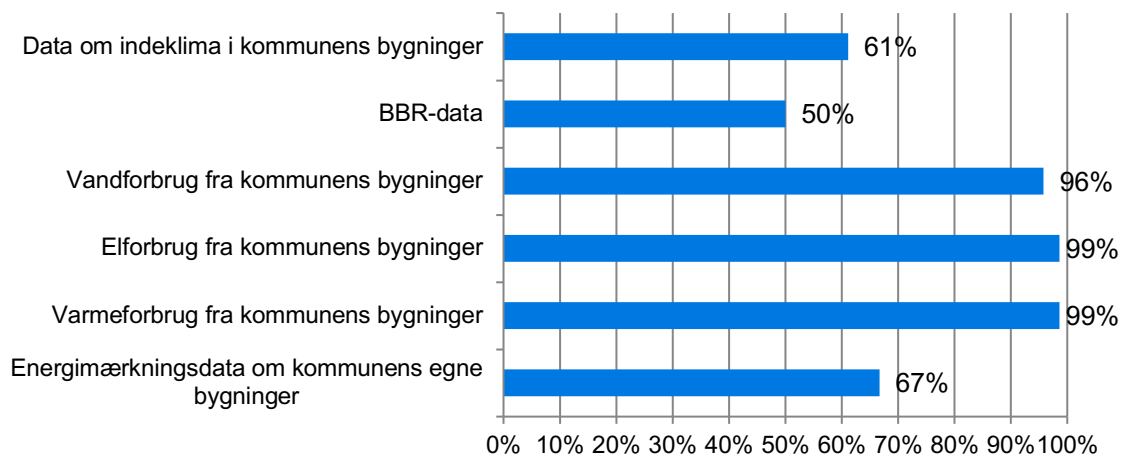
Ud over kompetenceløft bliver der ansat helt nye kompetencer på energiområdet, og i nogle kommuner bliver energiindsatsen omorganiseret i mindre teams med et helhedsorienteret fokus på, at vedligeholdelse, kvalitet og energioptimeringer skal tænkes sammen.

Overordnet giver svarene indtryk af mange tiltag og aktiviteter på energi- og klimaområdet i kommunerne.

6 Kommunernes brug af energiforbrugsdata

Som det fremgår af Figur 16, bruger kommunerne især datakilder om forbrug af varme, el og vand til at arbejde med kommunens bygninger.

Figur 16 Hvilke af følgende datatyper har I brugt inden for de seneste fire år i arbejdet med energioptimeringer i kommunens bygninger? (n=72)

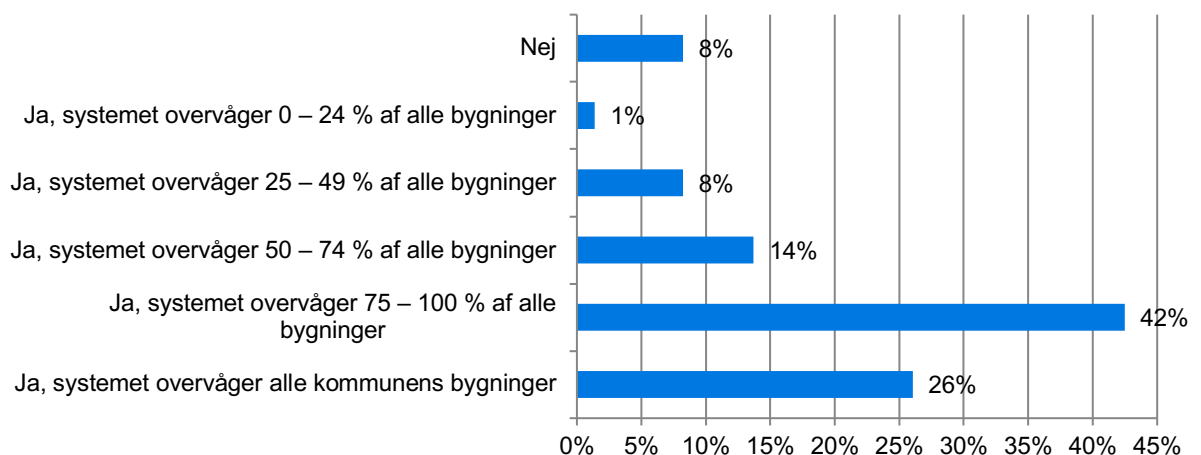
Generelt mener kommunerne, at de har et godt overblik over kommunens energiforbrug:

- 64 % svarer, at de har et godt overblik over forbruget, og
- 33 % at de har et delvist godt overblik over forbruget.

Samtidig svarer 89 %, at kommunen har samlet alt data om energiforbrug centralt.

I Figur 17 fremgår det, at 26 % har fuld overvågning af energiforbruget, og 42 % overvåger mellem 75-100 % af alle bygninger.

Figur 17 Har I et energiregistreringssystem i kommunen? (n=73)

57 % svarende til 42 kommuner i undersøgelsen angiver, at overvågningen primært foregår fuldautomatisk.

Selvom kommunerne fortæller, at de har godt styr på energiforbruget, er det tydeligt, at der er store forskelle i, hvordan data indsamles og håndteres, hvilket følgende kommentarer fra kommunerne illustrerer:

- *Alle kommunens bygningers energiforbrug bliver registreret i MinEnergi*
- *Der indberettes månedligt manuelt til DBD (Digitalt Bygnings Data). Men der har ikke været afsat ressourcer til at arbejde analytisk med data.*
- *Der udarbejdes energiregnskab årligt.*
- *Det er netop målet med indførelse af energiledelse, at kommunen får et overblik over det samlede energiforbrug og dermed kan målrette energiindsatsen.*
- *...og så har vi Helle, der har det som en kær opgave!*

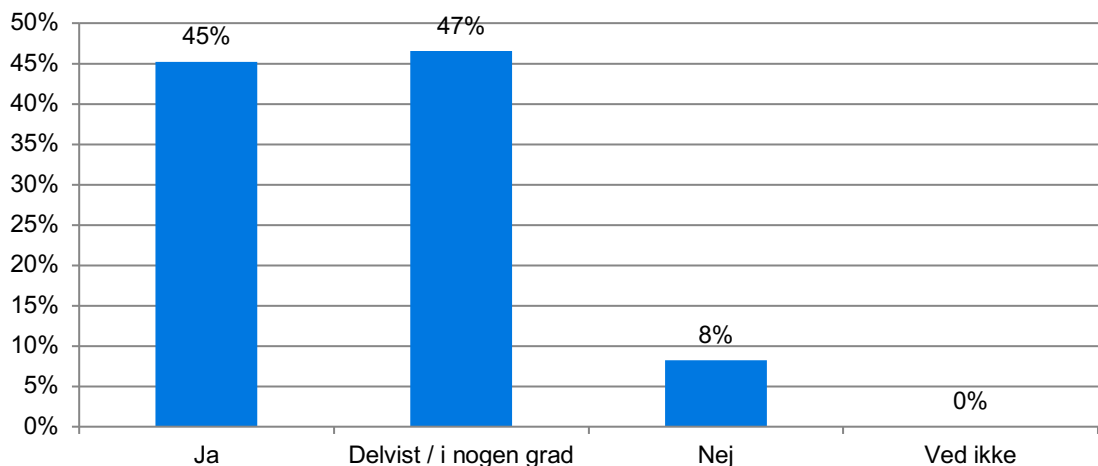
7 Energistyring og energiledelse

Kommunerne har svaret på, hvordan de bruger data til at styre og planlægge energiarbejdet. I spørgsmålene skelner vi mellem energistyring og energiledelse. De to begreber er defineret således:

- Energistyring: energiovervågning + energidrift
- Energiledelse: energistyring med baggrund i en vedtaget strategi/politik

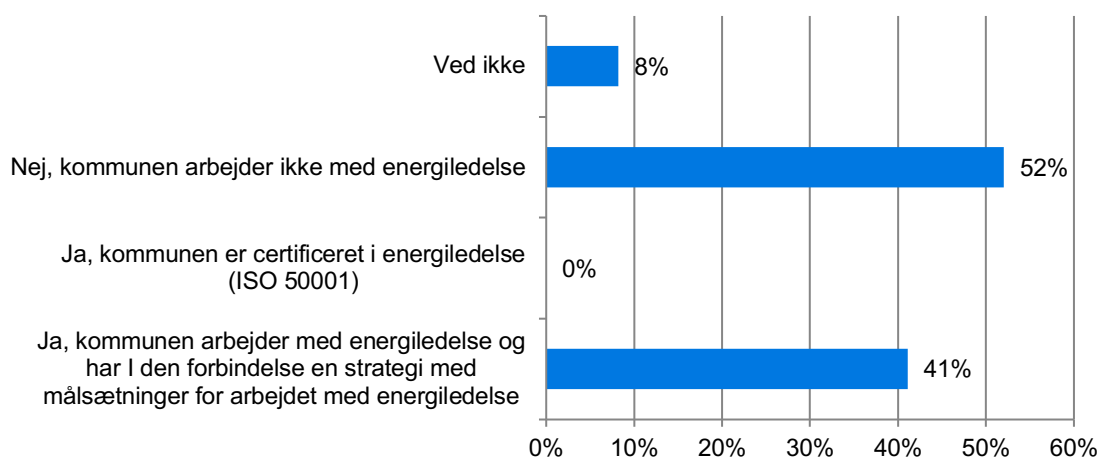
Stort set alle kommuner bruger data fra deres energiovervågning til at optimere den energimæssige drift af bygninger og til at planlægge nye tiltag. Det fremgår af Figur 18.

Figur 18 Bruger I data fra jeres energiovervågning som baggrund for planlægning og prioritering af energindsatser og målsætninger i kommunen? (n=73)

Der er dog stor forskel på, hvor professionelt kommunerne arbejder med disse områder. Figur 19 viser, at 41 % svarende til 30 kommuner i undersøgelsen har svaret, at de arbejder med energiledelse.

Figur 19 Arbejder kommunen med energiledelse? (n=73)

Ud fra kommentarerne fremgår det dog tydeligt, at de fleste kommuner arbejder med "en form for energiledelse", som er mere praktisk funderet og ikke nødvendigvis hængt op på en strategi eller målsætninger, der udspringer af en politisk beslutning.

Ligesom kommunerne har angivet, at de er i gang med et kompetenceløft af driftsmedarbejderne, så virker det også, som om der foregår en øget professionalisering i forhold til brug af data til at optimere driften.

8 ESCO

ESCO er en kendt model til at gennemføre store energirenovierungsprojekter. Modellen har især været brugt i en del kommuner de sidste 10-15 år. Vi har spurgt kommunerne, hvilke erfaringer og holdninger de har til ESCO.

Helt generelt viser svar og kommentarer til spørgsmålene om ESCO en relativt stor modstand mod ESCO blandt kommunerne.

Kommunerne angiver kendte problemstillinger med ESCO som årsag til, at de ikke vil bruge denne model til større energioptimeringsprojekter. Kendte problemstillinger er bl.a. (kommentarer fra kommunerne):

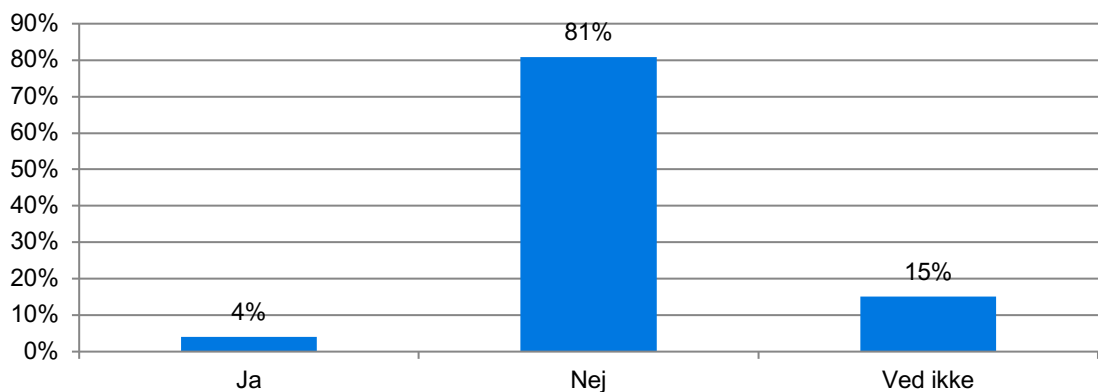
- *Hvorfor lade et eksternt firma få del i overskuddet fra energibesparelser?*
- *Kommunen og især driftsmedarbejderne går glip af vigtig læring, når andre udfører opgaverne*
- *Driftsorganisationen og driftspersonalet mister føling med tekniske anlæg*
- *ESCO ser kun på energibesparelser og øger ikke nødvendigvis kvaliteten af bygningerne*
- *Erfaringerne fra andre kommuner er ikke gode ("Mange dårlige historier om ESCO").*

En del kommuner arbejder dog med en form for intern ESCO-model. Det er ikke 100 % klart, hvordan denne model er skruet sammen, men det er værd at undersøge.

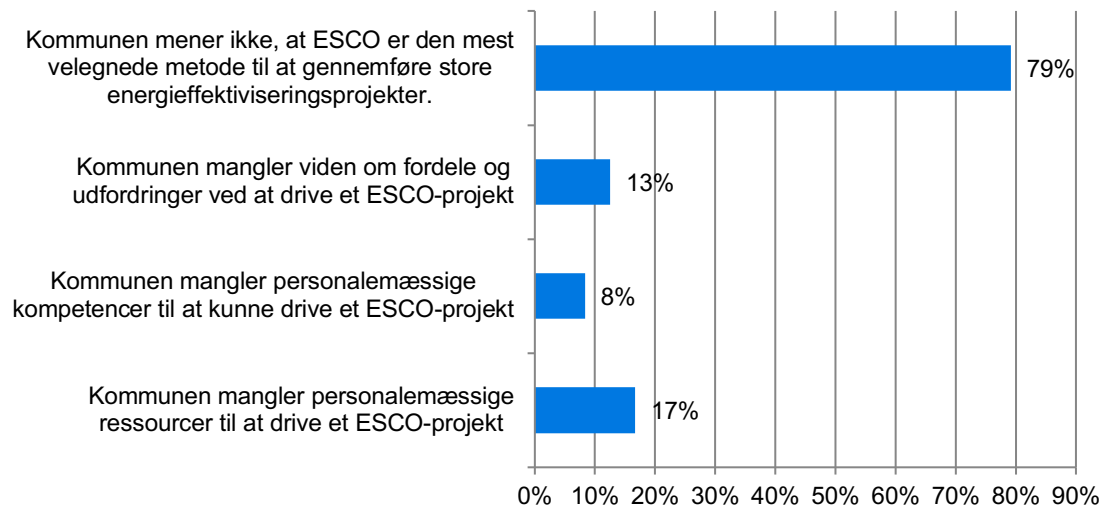
Figur 20 og

Figur 21 understøtter billedet af, at ESCO ikke pt. ses som en oplagt model til energirenoveringer i kommunerne.

Figur 20 Har kommunen planer om at igangsætte nye ESCO-projekter inden for de næste tre år? (n=73)

Figur 21 Hvad er kommunens største udfordringer ved at igangsætte ESCO-projekter? (n=72)

9 Regionerne

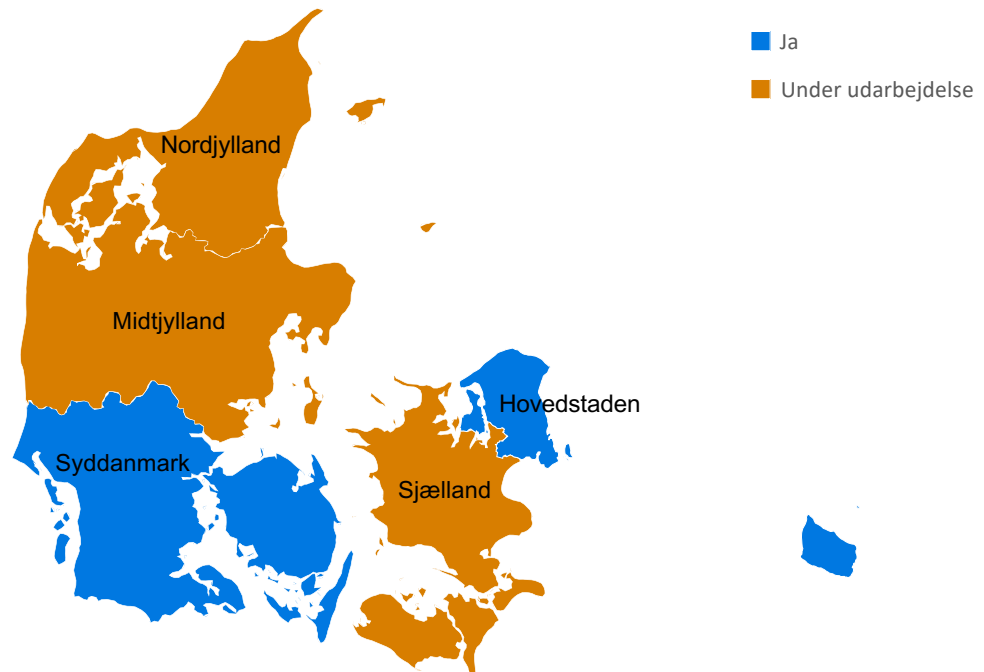
Vi har gennemført en interviewundersøgelse med de fem regioner. Alle svar fra denne undersøgelse kan læses i bilag C. I det følgende samler vi de vigtigste pointer fra interviewundersøgelsen.

9.1 Klimaforebyggelse i regioner

Det er undersøgt, i hvilket omfang regionerne har udarbejdet klimastrategier og fastsat CO₂-reduktionsmål. Regionernes arbejder danner for en lang række kommuner inspiration til deres arbejde med klimaforebyggelse, og det er derfor interessant at undersøge, hvad de enkelte regioner har af klimastrategier. Undersøgelsen er baseret på interviews med de fem regioner og en gennemgang af deres hjemmesider.

Af Figur 22 fremgår det, at alle fem regioner enten har eller er ved at udarbejde en klimastrategi. Region Sjælland, Region Nordjylland og Region Midtjylland er alle tre ved at udarbejde en strategi for klimaforebyggelse.

Figur 22 Har regionen udarbejdet en klimaforebyggelsesplan/strategi for regionen som geografisk område?

Nedenfor er kort opsummeret, hvad strategierne forventes at indeholde:

- Region Sjælland er ved at udarbejde en Regional Udviklingsstrategi, som vil blive vedtaget i efteråret 2020. Et af de fire hovedemner i strategien vil handle om "Den Grønne og Bæredygtige Region". Det forventes, at der vil være et indsatsområde om energiomstilling og klimaforebyggelse. Forventede strategiske mål for området vil handle om at reducere drivhusgasser i Region Sjælland, øge genanvendelse og nedbringe forbruget af ressourcer.
- Region Midtjylland er ved at udarbejde en Bæredygtighedsstrategi, som forventes vedtaget i 2020. Strategien vil indeholde reduktionsmål for CO₂-udledningen.
- Region Nordjylland er ved at udarbejde en Strategisk Energiplan, som skal sikre fælles retning og fælles fokus på energiområdet i regionen. Arbejdet er inddelt i tre faser frem mod 2022. I 2019 er fokus på at finde fælles vision og målsætninger. I 2020 skal vision og målsætninger omsættes til en konkret, strategisk energiplan, og i 2021 skal den strategiske energiplan implementeres i kommunale planer og hos de relevante aktører. Region Nordjylland er desuden

Klimaregion, hvilket vil sige, at regionen har forpligtet sig til at reducere sine aktiviteter CO₂-udledning med 2 % per år frem til 2025.

- Region Syddanmark har udarbejdet en Klima- og bæredygtighedsstrategi, der indeholder et mål om, at CO₂-udledningen i Region Syddanmark skal nedbringes med 70 % inden 2030 (baseline 1990), og Region Syddanmark skal være CO₂-neutral i 2050. Dette sker bl.a. gennem partnerskaber om strategisk energiplanlægning og fokus på egen virksomhed. Strategien er endnu ikke godkendt af regionsrådet.
- Region Hovedstaden har ligeledes udarbejdet en klimastrategi, som indeholder et mål om at reducere CO₂-udledningen med 70 % i 2025 med baseline i 2015.

9.2 ESCO

I forhold til kommunerne viser svar og kommentarer til afsnittet om ESCO en mindre modstand over for ESCO hos regionerne. ESCO er især relevant til energireovering af hospitalerne. Her er dog tre udfordringer, som regionerne peger på:

- Der sker konstant forandringer på hospitalerne i form af flytninger, nyt og energikrævende udstyr, løbende ombygninger (ca. 10 % af bygningsmassen årligt) osv. Det udfordrer/umuliggør grundlaget for de beregnede energibesparelser og tilbagebetalingstider, som ESCO-modellen er baseret på.
- En region påpeger, at finansieringsmulighederne for regionerne ikke er optimale. De bruger leasingfinansiering.
- Regionerne mangler i nogle tilfælde personalemæssige ressourcer til at drive ESCO-projekter.

9.3 Samarbejde med staten

Regionerne blev spurgt, hvordan staten bedst muligt kan understøtte regionernes arbejde med at fremme energieffektivitet og opfylde klimamålsætninger. De fulde svar er vist i bilag C. Her er en kort opsamling på regionernes svar:

- I forhold til nationale klimamål bør regionerne have en større rolle, der hvor udfordringerne går på tværs i en større geografi. Det kan f.eks. være inden for tværkommunal strategisk energiplanlægning, klimasikring af kyststrækninger og tværkommunal klimatilpasningsplanlægning, omstilling til cirkulær økonomi, omlægning af landbrugsarealer og omstilling til grønne transportløsninger.
- Staten skal gøre det muligt at undtage energibesparende projekter fra anlægslofter.
- Regionen ønsker, at der tildeles øremærkede midler til grønne investeringer.
- Staten skal gennemføre de ændringer af energimærkningsordningen EMO, som blev foreslået i forbindelse med det store workshoparbejde i 2017 under Teknologisk Institut, som kulminerede med rapporten i maj 2018.
- Staten skal genoptage de løbende møder mellem Energistyrelsen og Danske Regioner ved Regionernes ERFA Gruppe for Energi og Miljø, som fandt sted i årene 2013, 2014 og 2015.

- Staten skal fjerne kravet om, at solceller og vindmøller skal opstilles på samme matrikel, som skal bruge energien.
- Der er behov for større systematik i beregning af CO₂-udslip og baseline. Hvordan beregner man CO₂-udslip i regionen som geografisk område? Flere forskellige definitioner gør det svært at sammenligne og lære af hinanden på tværs af regionerne.

10 Bilag

- 10.1 Bilag A – svar fra spørgeskema om mål, strategi og aktiviteter**
- 10.2 Bilag B – svar fra spørgeskema om data, energistyring og ESCO**
- 10.3 Bilag C – interviewundersøgelse – Regioner om energidata, målsætninger og energistyring**
- 10.4 Bilag D – Excelark med dataoversigt fra undersøgelsen**